

CO₂-BELEID

Organisatie: Waterschap De Dommel

Contactpersoon: Rex Verkaik

Adviseur: Cleo Bout en Jelmer Kort

Adviesbureau: De Duurzame Adviseurs

Publicatiedatum: 20-4-2022

**de duurzame
adviseurs**

Inhoudsopgave

1	 INLEIDING EN VERANTWOORDING	3
2	 BESCHRIJVING VAN DE ORGANISATIE	4
2.1	STATEMENT ORGANISATIEGROOTTE	4
2.2	PROJECTEN MET GUNNINGVOORDEEL	5
3	 VERANTWOORDELIJKHEID DUURZAAMHEID	6
3.1	ENERGIEBELEID EN DOELSTELLINGEN	6
3.1.1	Energiemanagement actieplan.....	6
4	 BEREKENDE CO₂-EMISSIONS	7
4.1.	DIRECTE- EN INDIRECTE GHG-EMISSIONS	7
5	 CO₂-REDUCERENDE MAATREGELEN.....	8
6	 DOELSTELLINGEN	9
7	 VOORTGANG.....	10
8	 PARTICIPATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	11
8.1	INVENTARISATIE SECTOR- EN KETENINITIATIEVEN	11
8.2	ACTIEVE DEELNAME	11
8.3	LOPENDE INITIATIEVEN	11

1 | Inleiding en verantwoording

Waterschap De Dommel heeft besloten om zich te certificeren voor niveau 3 van de CO₂-Prestatieladder om daarmee de registratie en vermindering van energieverbruik en CO₂-emissie een integraal onderdeel te maken van de organisatie.

De CO₂-Prestatieladder vraagt van organisaties om zicht te hebben in het energieverbruik en de CO₂-uitstoot, alsmede een ambitieus doel te stellen om deze CO₂-uitstoot op zowel de korte als lange termijn te verlagen. Om deze ambitieuze doelstelling te kunnen stellen is eerst bekeken welke maatregelen er genomen kunnen worden. De optelling van het verwachte effect van deze maatregelen heeft geleid tot een ambitieuze en tegelijkertijd haalbare reductiedoelstelling voor de komende jaren.

De CO₂-Prestatieladder kent vier invalshoeken:

A. Inzicht

Het opstellen van een onomstreden CO₂-footprint conform de ISO 14064-1 norm en daarmee inzicht krijgen in de CO₂-uitstoot van de organisatie.

B. CO₂-reductie

De ambitie van de organisatie om de CO₂-uitstoot te verminderen.

C. Transparantie

De wijze waarop in- en extern gecommuniceerd wordt over de CO₂-footprint en reductiedoelstellingen.

D. Deelname aan initiatieven

(in sector of keten) om CO₂ te reduceren.

Elke invalshoek is onderverdeeld in vijf niveaus. Een erkende certificerende instantie beoordeelt de activiteiten en bepaalt het niveau van de CO₂-Prestatieladder. Hiervoor moeten stappen zijn gezet op alle invalshoeken van de ladder.

In dit rapport wordt het beleid voor CO₂-reductie samengevat. Onder andere wordt er een beschrijving van de organisatie gegeven, worden berekende emissies weergegeven. Ook zullen de maatregelen, doelstellingen en voortgang behandeld worden, evenals de participatie aan sector- en keteninitiatieven.

2 | Beschrijving van de organisatie

Waterschap De Dommel beheert het water in Midden-Brabant, verspreid over 31 gemeenten. We dragen actief bij aan een gezonde, mooie, veilige, natuurlijke en duurzame leefomgeving voor ongeveer 890.000 mensen in ons gebied. Dat doen we door te werken aan droge voeten, voldoende en schoon water.

De rivier de Dommel begint in België ten zuiden van Peer. De rivier is 138 kilometer lang, waarvan 105 in het gebied van waterschap De Dommel. Bij Borkel en Schaft komt de Dommel Nederland binnen. In 's-Hertogenbosch komen de Dommel en rivier de Aa samen en vormen de Dieze. De Dieze mondt uiteindelijk uit in de Maas.

Waterschap De Dommel heeft ruim 500 medewerkers, waarvan er ongeveer 125 'in het veld' en ongeveer 375 op een van de kantoorlocaties werkzaam zijn:

- Het Waterschapshuis. Bosscheweg 56, 5283 WB Boxtel

De rioolwaterzuivering vindt plaats op acht inrichtingen:

- RWZI Biest-Houtakker. Heikestraat 2A, 5084 HW Biest-Houtakker
- RWZI Boxtel. Heult 6, 5283 SC Boxtel
- RWZI Eindhoven. Van Oldenbarneveltlaan 1, 5631 AG Eindhoven
- RWZI Haaren. Oisterwijkstraat 1B, 5076 NA Haaren
- RWZI Hapert. Castersewijk 25, 5527 JR Hapert
- RWZI Sint-Oedenrode. Boskantseweg 76, 5492 VB Sint-Oedenrode
- RWZI Soerendonk. Perkstraat 1, 6027 RC Soerendonk
- RWZI Tilburg. Vloeveldweg 2, 5048 TD Tilburg

2.1 Statement organisatiegrootte

De totale CO₂-uitstoot van waterschap De Dommel in het jaar 2020 bedraagt 21.024 ton CO₂. De werkzaamheden van het waterschap zijn te identificeren als 'Diensten'. Waterschap De Dommel valt daarmee qua CO₂-uitstoot in de categorie grote organisatie.

	DIENSTEN	WERKEN/ LEVERINGEN
Kleine organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 2.000 ton per jaar.
Middelgrote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt maximaal (\leq) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt maximaal (\leq) 10.000 ton per jaar.
Grote organisatie	Totale CO ₂ -uitstoot bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar.	Totale CO ₂ -uitstoot van de kantoren en bedrijfsruimten bedraagt meer dan ($>$) 2.500 ton per jaar, en de totale CO ₂ -uitstoot van alle bouwplaatsen en productielocaties bedraagt meer dan ($>$) 10.000 ton per jaar.

Tabel 1: Indeling groottecategorieën volgens Handboek CO₂-Prestatieladder 3.1.

2.2 Projecten met gunningvoordeel

Een project met gunningvoordeel is een project van een organisatie waarbij de CO₂-Prestatieladder een rol heeft gespeeld in de aanbesteding. Hierbij is het niet relevant of het gunningvoordeel wel of niet doorslaggevend is geweest bij het verkrijgen van de opdracht, of op welke manier de CO₂-Prestatieladder in de aanbesteding is gevraagd.

Met deze definitie in het achterhoofd, had waterschap De Dommel geen projecten met gunningvoordeel lopen in 2020.

In de toekomst zal hier ook worden aangegeven welke projecten met gunningvoordeel waterschap De Dommel gegund heeft.

3 | Verantwoordelijkheid duurzaamheid

De eerste stap is het inzichtelijk maken van de energieverbruikers van de organisatie. Op basis van dit inzicht kan er worden gekeken op welke aspecten er resultaat valt te behalen in de reductie van CO₂-uitstoot. Dit inzicht is terug te vinden in de CO₂-footprint. Periodiek (één keer in de 6 maanden) worden de energieverbruiken in kaart gebracht.

Er is gekozen om de CO₂-footprint van 2019 te gebruiken als referentiejaar. De CO₂-emissie is uitgevoerd conform het gestelde in dit document. De betrouwbaarheid wordt gecontroleerd door een interne audit door een onafhankelijke.

Op basis van de CO₂-uitstoot in dit referentiejaar wordt bekeken welke maatregelen en doelstelling(en) geformuleerd kunnen worden om de CO₂-uitstoot vanaf dit referentiejaar te reduceren. Jaarlijks wordt bekeken of het gekozen referentiejaar nog steeds geschikt is voor de gestelde doelstelling en/of dat deze aangepast dient te worden.

De algehele reductiedoelstelling wordt geformuleerd tot 2025. Vanuit deze vastgestelde algehele reductiedoelstelling is een plan van aanpak opgesteld. In dit plan worden de maatregelen benoemd die worden genomen om de doelstelling te halen en welke afdelingen verantwoordelijk zijn voor de realisatie van de maatregelen. Het overzicht van te nemen maatregelen en verantwoordelijke afdelingen staan vermeldt in het Excelbestand met CO₂-reducerende maatregelen.

3.1 Energiebeleid en doelstellingen

De algemene doelstelling van het energiemanagementsysteem is om te komen tot een continue verbetering van de energie-efficiëntie en vermindering van de CO₂-uitstoot van de organisatie. Concreet is de doelstelling om in 2025 95% minder CO₂ in scope 1 en 2 uit te stoten ten opzichte van 2019.

3.1.1 Energiemanagement actieplan

De NEN-EN-ISO 50001 dient als richtlijn voor het opzetten van het Energiemanagement actieplan. Met de introductie van een energiemanagementsysteem wordt geborgd dat een volledige, betrouwbare en actuele consolidatie van de energieprestaties van waterschap De Dommel kan plaatsvinden. Kern van het energie- en kwaliteitsmanagementplan is continue evaluatie van de activiteiten en geconstateerde afwijkingen om verbeteringen te realiseren en zijn dan ook opgesteld volgens de Plan-Do-Check-Act cyclus zoals deze is opgenomen in de NEN-EN-ISO 50001.

Sinds kort heeft waterschap De Dommel een apart proces datamanagement. Er wordt gewerkt om de gegevensverwerking centraal binnen dat proces te beleggen. De organisatie heeft de gegevensverzameling uitgewerkt in het Excel-bestand 'Databeheer t.b.v. CO₂-monitoring'.

Door de verantwoordelijke afdelingen worden gegevens aangeleverd aan de projectleider van de CO₂-Prestatieladder. Deze zorgt voor het tijdig verwerken (halfjaarlijks) van de gegevens in de CO₂-footprint.

4 | Berekende CO₂-emissies

In dit hoofdstuk worden de berekende Green House Gas emissies (afgekort GHG-emissies) toegelicht. Het Green House Gas Protocol maakt onderscheid in verschillende scopes op basis van de herkomst van het broeikasgas. Hieruit ontstaat een zogenaamde 'inventaris aan broeikasgassen' van de organisatie die kan worden gekwantificeerd en gemanaged. Oftewel de CO₂-uitstoot die vrijkomt bij de eigen activiteiten. In de volgende paragraaf wordt de CO₂-footprint van waterschap De Dommel weergegeven.

4.1. Directe- en indirecte GHG-emissies

De directe- en indirecte GHG-emissies van waterschap De Dommel bedroeg in 2020 21.024 ton CO₂. Hiervan werd 2.048 ton CO₂ veroorzaakt door directe GHG-emissies (scope 1), 18.831 ton CO₂ door indirecte GHG-emissies (scope 2) en 145 ton CO₂ door business travel (scope 3).

TABEL M1. OVERZICHT CO ₂ -EMISSIONS				2020	Heel jaar
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 1	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Gasverbruik	314.863	m ³	1.884	593,2	
Brandstofverbruik - diesel	80.102	liter	3.262	261,3	
Brandstofverbruik - benzine	8.132	liter	2.784	22,6	
Brandstofverbruik - cng	5.223	kg	2.728	14,2	
Brandstofverbruik - HVO 50	166.575	Liter	1.793	298,6	
LPG verbruik	10.134	liter	1.806	18,3	
Biogas gespuid	1.898	m ³	11.050	21,0	
Kalk	1.763.559	kg	440	775,5	
Aktief kool	16.088	kg	2.688	43,2	
Totaal scope 1				2.048	
TYPE EMISSIONSTROOM SCOPE 2	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Elektriciteitsverbruik - grijze stroom	33.856.782	kWh	556	18.824,4	
Elektriciteitsverbruik - groene stroom	6.596.857	kWh	0	-	
Elektriciteitsverbruik - wagens	11.522	kWh	556	6,4	
Totaal scope 2				18.831	
TYPE EMISSIONSTROOM BUSINESS TRAVEL	AANTAL	EENHEID	CONVERSIEFACTOR (g CO ₂ per eenheid)	UITSTOOT (ton CO ₂)	
Zakelijk vervoer - gedeclareerde kilometers	677.408	km	195	132,1	
Zakelijk vervoer - openbaar vervoer	58.419	km	36	2,1	
Vliegreizen <700 km	4.708	km	297	1,4	
Vliegreizen 700-2500 km	2.964	km	200	0,6	
Vliegreizen >2500 km	62.012	km	147	9,1	
Totaal business travel				145	
TOTALE EMISSIONS SCOPE 1, 2 EN BUSINESS TRAVEL				21.024	

Tabel 3: CO₂-uitstoot 2020 (in tonnen CO₂)

5 | CO₂-reducerende maatregelen

SCOPE 1

Maatregelen gasverbruik	Reductie op stroom	Reductie op totaal
WKO hoofdkantoor	0%	0%
Aquathermie hoofdkantoor	0%	0%
Productie van groen gas en CO ₂	0%	0%
Van het aardgas af	40%	1%
Inzet warmtepompen icm restwarmte	60%	1%
Optimalisatie WKO	0%	0%
Totaal op gasverbruik	100%	2%

Maatregelen brandstofverbruik	Reductie op stroom	Reductie op totaal
Bij vervanging: kiezen voor elektrische voertuigen	48%	2%
Wagenparkbeheer: meer inzet dienstauto's en deelauto's	5%	0%
Wagenpark op biodiesel (HVO)	9%	0%
Rijden op groen gas	0%	0%
Laadpalen geplaatst	0%	0%
Aanschaf elektrische bussen	5%	0%
Extra laadpalen op objecten	0%	0%
Opstellen parkeerbeleid	0%	0%
Produceeren waterstof	0%	0%
Elektrificatie onderhoudsmaterieel	51%	2%
Totaal op brandstofverbruik	119%	4%

SCOPE 2

Maatregelen elektriciteitsverbruik	Reductie op stroom	Reductie op totaal
Inkoop Nederlandse groene stroom	96%	91%
Installatie zonnepanelen AWZIs	2%	2%
Investeren in zonneparken	0%	0%
Efficiëntere pomp gemalen	2%	2%
Afscheid nemen printers, digitaliseren	0%	0%
Elektrificatie onderhoudsmaterieel	-1%	-1%
EEP		0%
Bij vervanging: kiezen voor elektrische voertuigen	-1%	-1%
Totaal op elektriciteitsverbruik	98%	93%

BUSINESS TRAVEL

Maatregelen business travel	Reductie op stroom	Reductie op totaal
Fietsenplan en/of scooterplan	4%	0%
Tuiswerkbeleid opstellen	10%	0%
Woon-werkverkeer verminderen: standplaats dichtbij huis	0%	0%
Digitaal internationaal samenwerken	5%	0%
Opstellen duurzame mobiliteitsregeling	-10%	0%
Locatieonafhankelijk werken	10%	0%
Totaal op business travel	19%	0%

6 | Doelstellingen

De organisatie heeft als doel gesteld om in de komende jaren, gemeten vanaf het referentiejaar tot aan het jaar van herbeoordeling, onderstaande CO₂-reductie te realiseren.

Scope 1 en 2 doelstelling

Waterschap De Dommel wil in 2025 ten opzichte van 2019 95% minder CO₂ uitstoten

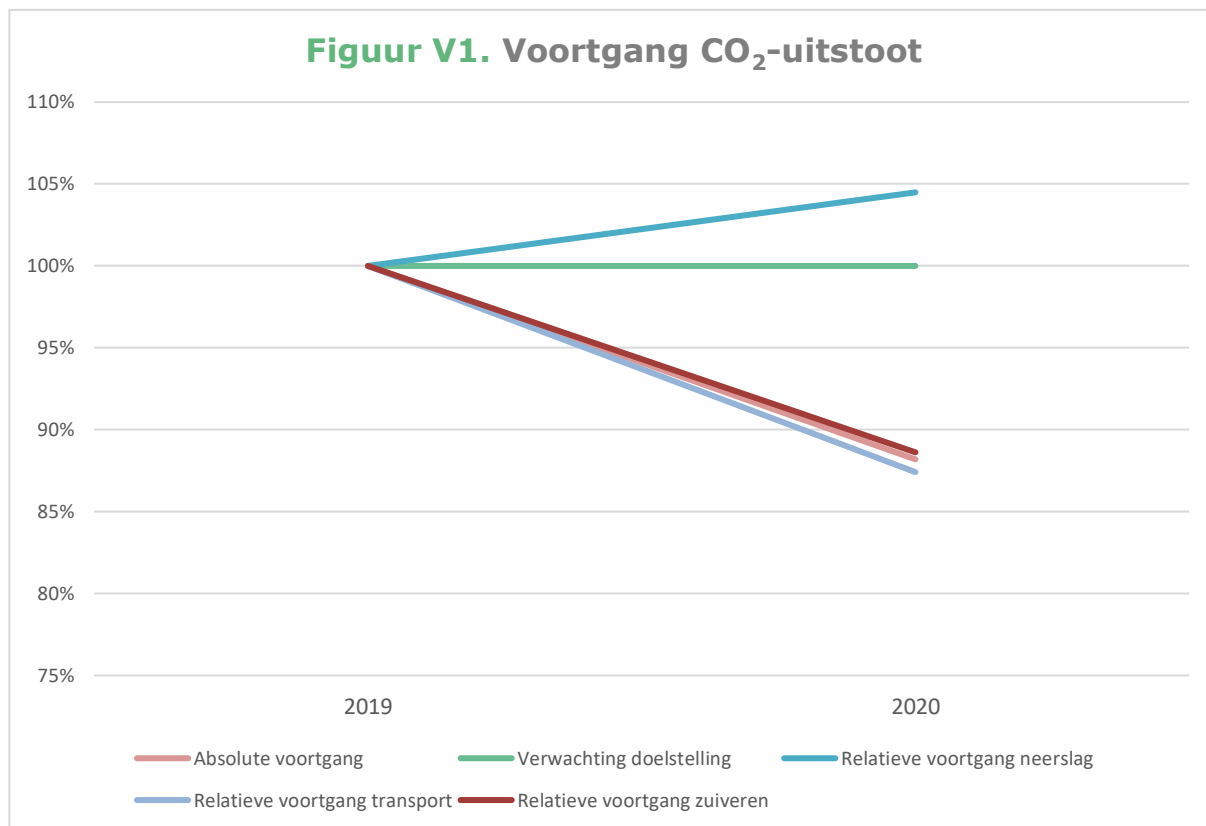
Bovengenoemde doelstellingen zijn gerelateerd aan de regenval in het gebied. Nader gespecificeerd voor scope 1 en 2 zijn de doelstellingen voor Waterschap De Dommel als volgt:

SUBDOELSTELLINGEN

Scope 1	4%
Scope 2	91%
Business travel	0%
Elektriciteitsverbruik	5%
Alternatieve brandstoffen	10% van brandstofverbruik is HVO in 2025

7 | Voortgang

In onderstaand figuur is de voortgang van de CO₂-uitstoot van Waterschap De Dommel opgenomen.

Figuur 2 | Voortgang van de CO₂-uitstoot.

In deze figuur is een duidelijke daling van de absolute voortgang en de relatieve voortgang van zowel transport als zuiveren te zien. De relatieve voortgang neerslag is licht gestegen. De doelstelling voorziet nog geen daling in 2020, omdat de Dommel toen nog niet actief bezig was met de CO₂-Prestatieladder. Voor 2021 is de doelstelling dat de uitstoot fors zal dalen.

8 | Participatie sector- en keteninitiatieven

Vanuit de CO₂-Prestatieladder wordt gevraagd om deelname aan een sector- of keteninitiatief. De organisatie dient zich daarbij op de hoogte te stellen van de initiatieven die binnen de branche spelen.

8.1 Inventarisatie sector- en keteninitiatieven

Om te bekijken welke sector- en keteninitiatieven relevant zouden kunnen zijn Waterschap De Dommel is de website van de SKAO geraadpleegd (https://www.skao.nl/initiatieven_programma). Hier is een compleet overzicht van alle initiatieven en reductieprogramma's te vinden. Eventuele geschikte initiatieven zijn besproken met de projectleider en met het management. Aangezien Waterschap De Dommel meerdere initiatieven deelneemt is dit alleen ter inspiratie geraadpleegd.

Jaarlijks wordt er door de projectleider en het management geëvalueerd of deelname aan de initiatieven nog steeds als relevant en actueel wordt gezien en/of dat er eventuele andere geschikte initiatieven van toepassing kunnen zijn.

8.2 Actieve deelname

De gedachte achter deelname aan een initiatief is dat door interactie met andere bedrijven en overheden informatie kan worden uitgewisseld en in samenwerking nieuwe ideeën en ontwikkelingen op het gebied van CO₂-reductie tot stand kunnen komen. Vanuit dit doel vraagt de norm van de SKAO om een actieve deelname, middels bijvoorbeeld werkgroepen. Verslagen van bijeenkomsten en van overlegmomenten en presentaties van de organisatie in de werkgroep kunnen tegenover de auditor dienen als bewijs van actieve deelname.

Mocht een initiatief waaraan wordt deelgenomen op zeker moment niet meer relevant zijn voor de organisatie (wanneer gedurende een half jaar of langer geen voortgang in het initiatief of actieve deelname aangetoond kan worden) en de deelname wordt beëindigd, dan kan de inventarisatie van de initiatieven dienen als bron voor het kiezen van deelname aan een ander initiatief.

8.3 Lopende initiatieven

Energie- en grondstoffenfabriek

Door de organisatie wordt deelgenomen aan het initiatief Energie- en grondstoffenfabriek. Dit initiatief richt zich op samenwerking met een team betrokken waterschappers die op een verfrissende manier de transitie willen bewerkstelligen van afvalwaterzuivering naar hergebruik van energie en grondstoffen uit afvalwater. Om deze deelname te bewijzen worden de volgende documenten bewaard:

- Verslagen bijeenkomsten
- Facturen bijdrage

Op de website zijn de projecten waar De Dommel aan deelneemt terug te vinden. Wij leveren ook voor 3 programma's de voorzitter.

Disclaimer & Colofon

Uitsluiting van juridische aansprakelijkheid

Hoewel de informatie in dit rapport afkomstig is van betrouwbare bronnen en exceptionele zorgvuldigheid is betracht tijdens het samenstellen van deze rapportage kunnen De Duurzame Adviseurs geen juridische aansprakelijkheid aanvaarden voor fouten, onnauwkeurigheden, ongeacht de oorzaak daarvan en voor schade als gevolg daarvan. De borging en uitvoering van de opgestelde beoogde doelen en maatregelen aanwezig in dit rapport liggen bij de verantwoordelijkheid van de opdrachtgever. Voor het niet behalen van doelen en/of het onjuist aanleveren van data door de opdrachtgever, kunnen De Duurzame Adviseurs niet aansprakelijk worden gesteld.

In geen enkel geval zijn De Duurzame Adviseurs, haar eigenaren en/of medewerkers aansprakelijk ten aanzien van indirecte, immateriële of gevolgschade met inbegrip van gederfde winst of inkomsten en verlies van contracten of orders.

Bescherming intellectueel eigendom

Het auteursrecht op dit document berust bij De Duurzame Adviseurs of bij derden welke bij toestemming deze documentatie beschikbaar hebben gesteld aan Waterschap De Dommel.

Vermenigvuldiging in wat voor vorm dan ook is alleen toegestaan door voorafgaande toestemming door De Duurzame Adviseurs.

Ondertekening

Auteurs:	Cleo Bout en Jelmer Kort, De Duurzame Adviseurs
Kenmerk:	CO ₂ -BELEID
Datum:	20-4-2022
Versie:	1.3
Verantwoordelijke manager:	Rex Verkaik

Handtekening autoriserende manager:
